

Puntdevista 89. Els mestres que necessitem (24/6/2021)

Dies endarrere el diari ARA va fer públic que gairebé la meitat dels aspirants a estudiar la carrera de mestre el proper curs 21-22 no van passar unes proves prèvies, que estan establertes per garantir un mínim nivell en llengua i matemàtiques als futurs estudiants de magisteri. Les proves en qüestió s'apliquen a Catalunya per a totes les universitats catalanes, públiques i privades, que ofereixen els graus de mestre de primària i d'educació infantil. Aquests resultats porten a diverses reflexions.

La primera reflexió sorgeix de com es va arribar a establir la necessitat d'aplicar proves prèvies als aspirants a la carrera de mestre, quan ara s'hi accedeix després de deu anys d'educació bàsica, un batxillerat de dos anys i la corresponent prova de selectivitat. És a dir, els estudiants, estudiïn la carrera que sigui, han d'haver assolit uns nivells de expressió i comprensió lingüística, així com de comprensió matemàtica de nivell suficient per seguir estudis superiors. Aleshores, com es possible que alguns arribin a les portes d'una carrera universitària sense dominar aquests àmbits, en un nivell que els aplicadors de les proves comentades afirmen que és gairebé de l'ESO? Com han pogut superar els estudis de batxillerat? La lògica ens diu que alguna responsabilitat deu tenir el professorat del batxillerat per haver atorgat qualificacions positives a estudiants sense el nivell requerit. Es tracta d'estudis no obligatoris, per tant no hi cap l'excusa de dir que "el nivell s'ha adaptat a les capacitats i circumstàncies de l'alumne", com es pot fer a l'educació bàsica obligatòria.

Això no significa que el professorat en qüestió sigui el responsable del baix nivell de certs alumnes, però ho és de qualificar com a nivell suficient d'aprenentatge allò que no ho és. És a dir, aprovar a qui no té el nivell adequat. I davant d'aquesta situació evidenciada, i de la transcendència que té per persones i organismes socials, el departament d'Educació hauria d'obrir una investigació per esbrinar d'on precedeixen els alumnes afectats i quines són les causes que s'arribi a aquesta situació. Tant en els centres públics com en els privats implicats han de prendre les mesures pertinents.

Una altra reflexió que ens podem plantejar és què passa amb els titulats de magisteri que venen de fora de Catalunya, o que han estudiat en universitats a distància que tenen la seva seu fora del nostre territori. En aquest cas no solament no hi ha proves d'entrada sinó que els continguts no estan en absolut vinculats al currículum i a les exigències del nostre ensenyament, començant per la llengua. Aquí no cabria establir algun control de sortida, si més no a l'hora d'accedir a una plaça docent?. Perquè el sistema que hi ha a Catalunya per assignar places interines es limita a un ordre de llista dels inscrits, de manera que entren al sistema sense cap més requisit que la titulació pertinent que, recordem-ho, l'atorgue el ministeri amb validesa per a tot l'estat.

Però darrera de totes aquestes reflexions hi ha el tema de fons de considerar quin nivell d'atracció tenen els estudis de magisteri pels joves que han d'escollir carrera. I sempre s'acaba fent referència a Finlàndia, on els mestres són una professió prestigiada i on, també cal recordar-ho, solament un de cada deu que

volen accedir a la professió ho aconsegueixen; per tant, els mestres i les mestres no surten entre els estudiants de baixes qualificacions acadèmiques del batxillerat. I aquí la reflexió l'ha de fer el conjunt de la societat, començant pels propis docents i seguint pels centres de formació del professorat, l'administració, les famílies, Ah!, per si algú té dubtes, els mestres finlandesos cobren gairebé el mateix que els nostres.

Una professió es prestigia socialment quan mostra alta preparació per atendre les tasques professionals amb eficàcia, quan les persones que la integren tenen preparació específica adequada, quan rep una retribució salarial digna, quan permet la promoció i reconeixement de mèrits personals, quan el propi col·lectiu es preocupa per l'actualització permanent, quan s'exclouen aquells membres que hagin incomplert el codi deontològic propi, ... Tot això és el que cal revisar quan es parla de prestigiar la professió dels mestres i no limitar-se solament a fer grans declaracions de principis, en els quals podem estar d'acord però que no arreglen res.

Potser aleshores trobarem les reals explicacions d'una situació que ningú desitja, car de la qualitat dels nostres mestres en depèn directament la qualitat de la formació que rebran els nens i adolescents. Per tant, menys parlar d'innovacions escolars més o menys propagandístiques i més exigència vers els qui accedeixen a la professió, començant per les universitats i seguint per la administració, en el cas del sector públic, i de les entitats corresponents en el privat. Perquè ara, a qui cal demanar responsabilitat que uns possibles estudiants de magisteri no sàpiguen expressar-se amb fluïdesa, no puguin esmentar un llibre llegit darrerament o no puguin interpretar un gràfic matemàtic publicat a la premsa?

Jaume Sarramona

(www.sarramona.net)